

ΜΕΓΑΛΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΒΙΤΤΟΡΙΑ ΚΟΛΟΝΝΑ

Μιά Ιταλίς ποιήτρια της Αναγεννήσεως. Η Ιστορική εικόνηνεια Κολόννα. Οι άρραβάνες της Βιττόριας σέ ηλικία τεσσαράντων έτών. Η αγάπη της πρὸς τὸν σύζυγόν της. Η Βιττόρια ἀλληλογραφεῖ με τὸν αἰχμάλωτον σύζυγόν της, δια στίχων. Ο Πάπας τὴν ἐμποδίζει νὰ γίνῃ καλέγρη γιὰ νὰ μὴ χάσῃ ὁ κόσμος μιὰ ἐξέχουσα γυναίκα. Η φίλιός της με τὸν Μιχαὴλ Ἀγγελο.

Ἡ ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως, εἶνε ἴσως ἡ πιὸ ἐνδοξὴ περίοδος τῆς Ἰταλίας. Τότε ἔζησαν οἱ μεγαλύτεροι ζωγράφοι, οἱ ἐνδοξότεροι γλύπται καὶ οἱ ἐπιφανέστεροι ποιηταί. Καὶ συγχρόνως κοντὰ σ' αὐτοὺς ἔζησαν καὶ μεγάλες ἱστορικές γυναίκες, περιήριμες γιὰ τὴ μόρφωσίν τους, γιὰ τὴν ἰδιομορφίαν τους καὶ γιὰ τὸ πνεῦμα τους ποὺ δόξασαν ἐπίσης τὴν Ἰταλία.

Μέσα σ' αὐτὲς ὅμως, ξεχωρίζεῖ μιὰ νέα στὴν καλλονὴ καὶ στὸ πνεῦμα καὶ χαρακτῆρα. Μιὰ καὶ μόνη, ἀλλὰ τόσο ξεχωριστὴ, ὥστε ὁ μέγας ποιητὴς Ἀρόστος στὸ περίφημον ἔπος του τὴν ἐξυμνεῖ ὡς τὴν ἐνδοξότερη γυναίκα τῆς Ἰταλίας. Καὶ ἡ γυναίκα αὕτη εἶνε ἡ Βιττόρια Κολόννα.

Ἡ οἰκογένεια Κολόννα ἦταν μιὰ ἀπὸ τὶς ἐνδοξότερες καὶ ἀρχαιότερες οἰκογένειες τῆς Ἰταλίας. Τὰ μέλη τῶν Κολόννα εἶταν τόσο πεποιθμένα γιὰ τὴν καταγωγή τους ὥστε μονάχα τὸν Πάπα θεωροῦσαν ἰσάξιόν τους ἀντίπαλον.

Οἱ Κολόννα εἶχαν μεγίστη δύναμι καὶ ἐπιρροὴ στὴν Ἰταλία. «Πρέπει νὰ ἔχη μελετηθεῖ κανεὶς καλὰ τὴν Μεσαιωνικὴ ἱστορία γιὰ νὰ καταλάβῃ τί ἦσαν οἱ Κολόννα» λέει ὁ ἱστορικός Ραμούν.

Ἀμὰ βρισκόμενοι σὲ εἰρήνῃ ἢ τοῦλάχιστον σὲ ἀναχωρῆσιν μετὰ τὸν Πάπα, οἱ Κολόννα εἶχαν στὰ χεῖρά τους ὅλον τὸν λαὸ τῆς Ρώμης. Ὅλα τὰ φρούρια ἀπ' τὴν Καμπανία ὡς τὴν Ἰλλυρία ἦσαν δικὰ τους. Τ' ἄλλα μέρη τῆς Ἰταλίας, ὅσα δὲν ἦσαν στὴν κυριαρχία τῶν Κολόννα ἢ τοῦ Πάπα, εὐρίσκοντο στὰ χεῖρά τῶν Γάλλων καὶ τῶν Ἰσπανῶν. Οἰκογένεια Κολόννα ὑπάγει ἀκόμη καὶ σήμερα στὴν Ἰταλία καὶ θεωρεῖται ὡς ἡ ἀρχαιότερα οἰκογένεια τῆς Ἑσθρίας. Λέγουν, ὅτι ἡ καταγωγή τους ἀρχίζει ἀπὸ τὴν ἀρχαία Ρώμῃ.

Ἡ Νεάπολις ἐκείνῃ τὴν ἐποχὴ ἦταν Ἰσπανικὴ. Ἐκεῖ λοιπὸν βρισκόταν γιὰ ἓνα διάστημα ὁ πατέρας τῆς Βιττόριας Φιλιππίτσιο Κολόννα. Στὴν Νεάπολι ἦταν ἐπίσης ἐγκατεστημένος καὶ ὁ Ἀλφόνσος ντ' Ἀβιάος ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐπισημότερους εὐγενεῖς τῆς Ἰσπανίας. Οἱ δύο ἄνδρες εἶχαν συνδεθῆ με τέτοια φιλία, ὥστε ἀπεφασίσαν νὰ ἀρραβωνιάσουν τὰ σχεδὸν συνομήλικα παιδιά τους.

Ἔτσι τὰ δύο παιδιά, ἡ Βιττόρια καὶ ὁ Φερράντε ντ' Ἀβιάος ποὺ δοξάστηκε ἔπειτα ὡς μαρτυρὸς Πεισάρα μεγάλωσαν μαζί καὶ μιὰ μ' αὐτὰ μεγάλουν ζ' ἡ ἀγάπὴ τους. Πολλοὶ ἐνδοξοὶ στρατιῶται καὶ εὐγενεῖς, ὅπως ὁ δούξ τῆς Μπραβινάσας καὶ ὁ δούξ τῆς Σαβοΐας ἐζήτησαν νὰ πάρουν γυναίκα τους τὴν ὡραία ἀρχοντοπούλα, ἀλλ' ἡ Βιττόρια τοὺς ἀπέχρυσσε ὅλους. Ἡ ἀγάπὴ τῆς πρὸς τὸν Φερράντε ἦταν σταθερὴ καὶ διαρκής. Ὅταν ἔφτασαν σὲ ἡλικία δεκαεπτά ἔτων οἱ δύο ἀγαπημένοι παντρεύτηκαν. Τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ γάμου τους ἦσαν τόσο εὐτυχισμένα, ὥστε οἱ δύο ἐρωτευμένοι νομίζαν πὸς ζαναθόησαν τὸν ἀπολαυστικὸν παράδεισον. Δὲν τοὺς ἔλειπε τίποτε. Νεῖατα, ὠμορφιά, ἀγάπῃ, πλοῦτῃ, δόξα, ὅλα ἦσαν δικὰ τους. Καὶ μαζί μ' αὐτὰ εἶχαν τὸ θαυμάσιον περιβάλλον, τὴν Νεάπολι με τὸν κόλπον τῆς καὶ τὶς ὀμορφιές τῆς. Συχνὰ ἐπήγαιναν καὶ στὴν Ἰαχία, τὸ ὡραιότερον νησί τῆς Ἰταλίας, ὅπου τοὺς φιλοξενούσε ἡ θεία καὶ θετὴ μητέρα τοῦ Φερράντε, ἡ δούκισσα τοῦ Φραγκαβίλλα. Ἐκεῖ πηγαιναν καὶ οἱ ἐνδοξότεροι ποιηταί καὶ καλλιτέχναι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἡ πρώτη καταγιάς ποὺ ἐμίσησαν ὅλα τὰ λουλούδια αὐτοῦ τοῦ παραδείσου ἦταν ὁ πόλεμος τοῦ Πάπα ἐναντίον τῶν Γάλλων. Ὁ ἄλλοτε Γαλλόφιλος Πάπας. Τοῦλιος ὁ Β' εἶδε πὸς οἱ Γάλλοι ἀρχισαν νὰ γίνονται ἐπιφόβος ἰσχυροὶ καὶ πὸς ἔπρεπε ν' ἀλλάξῃ τὴν πολιτικὴν του. Ζήτησε λοιπὸν τὴν βοήθεια τῶν Ἰσπανῶν ἐναντίον τῶν Γάλλων. Ὁ Φερράντε, ὡς Ἰσπανός, ἔσπευσε νὰ τὸν συνδράμῃ, χωρὶς ἡ Βιττόρια νὰ κατορθώσῃ νὰ τὸν συγκρατήσῃ. Τὸν ἀπεχαίρησε πνιγοντας τὰ δάκρυά τῆς καὶ τοῦ εὐχήθηκε νὰ γυρίσῃ πίσω νικητὴς καὶ δοξασμένος. Δυστυχῶς ὅμως ἡ νίκη δὲν ἔσπευσε τὸν Πεισάρα. Ἐπολέμησε σάν λιοντάρι στὴν μάχῃ τῆς Ραβέννας, ἀλλὰ νικηθῆκε καὶ συνελήφθη αἰχμάλωτος μαζί με τὸν πεθερὸν του Φαμηπρίτσιο Κολόννα τὸν πατέρα τῆς Βιττόριας.

Ὅταν αὐτὴ ἔμαθε τὴ θλιβερὴ εἰδησιν, ἔστειλε

ἓνα γράμμα στὸν σύζυγόν της στὸ ὅποιο με στίχους τοῦ περιγράφει πὸς ἐφθάσε στὴ Νεάπολι ἡ ἀγγελία τῆς συλληψεως του. Στὸ γράμμα αὐτὸ ὁ Πεισάρα ἀπήντησε μ' ἓνα διάλογον περὶ ἐρωτος, ὅπου προσπαθεῖ νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ νὰ παρηγορήσῃ τὴν σύζυγόν του.

Εὐτυχῶς ἡ αἰχμαλωσία τοῦ Πεισάρα δὲν διήρκεσε πολὺ. Ἐνας θεῖος του, ὁ Τομβούλταος Πεισάρα ἐμείστυσε στὸν δούκα τῆς Φερράριας καὶ ὁ Φερράντε ἀπέθῃ ἐλεύθερος. Ἔτσι ἡ Βιττόρια ζαναεῖδε με γαῖα τὸν πολυαγαπημένον της.

Ἡ ἡσυχὴ ὅμως οἰκογενειακῆ ζωῆς τῆς Νεαπόλεως εἶχε τελειώσῃ πιὰ γιὰ πάντα. Μολὲς ἐτελείωνε ὁ ἓνας πόλεμος ἀνεύσως ἀρχίζε ὁ ἄλλος, καὶ ὁ Πεισάρα ἔπρεπε πρῶτος νὰ ζαναπολεμήσῃ. Πόλεμους στίς Κάτω Χώρες ὑπὸ τὸν Κάρολον Ε' τῆς Ἰσπανίας, τοῦ ὁποίου τὸ ἄστρο ἀρχισε νὰ μεσουανῇ καὶ ὅταν ὁ Μπαζιάο, ὁ εὐγενέστερος ἱππότης τῆς Γαλλίας ἔεσε στὴ μάχῃ, αὐτὸς ἦταν ποὺ ἔστησε τὴ σπηνὴ ποὺ σίαζε τὸν ἥσασ τὶς τελευταῖες του στιγμῆς. Τέλος στὴ μεγάλη μάχῃ τῆς Παβίας, ὅπου ὁ Φραγκίσκος ὁ Α' τῆς Γαλλίας συνελήφθη ἀπὸ τὸν Κάρολον Ε', οἱ Ἰσπανοὶ ἐνίκησαν χωρὶς στὸν γενναῖον σύζυγόν τῆς Βιττόριας.

Ἐν τῷ μεταξύ ἡ Βιττόρια ζούσε στὴν Ἰαχία ἀφροσιωμένη στὴν ποιησιν καὶ στὴν ἀνατροφή τοῦ ἀνεμίου τῆς Ἀλφόνσου ντ' Ἀβιάος τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσε μ' ὅλη τὴν μητρικὴν ἰπότης τῆς στοργῆς καὶ ὁ Θεὸς δὲ τῆς εἰχε γυρίσει παιδιά. Ἡ ὀμορφιά τῆς ἦταν στὴν λαμπρότερη τῆς ἀνθρῃ.

Ἡ ζωὴ ὅμως σὲ λίγο ἀρχισε νὰ χτυπᾷ ἀλύπτητα τὴν Βιττόρια. Τὸ 1500 ἔλασε τὸν πατέρα τῆς καὶ δύο χρόνια ἀργότερα καὶ τὴν μητέρα τῆς. Ὁ Πεισάρα ἐκείνῃ τὴν ἐποχὴ βρισκόταν καὶ πάλι στὸν πόλεμον. Μολὲς πρόσφασε νὰ πεταχθῇ γιὰ λίγο καὶ νὰ παρηγορηθῇ τὴν γυναίκα του. Ἦταν ἡ τελευταία φορὰ ποὺ τὴν ἔβλεπε. Ἐφυγε πάλι γιὰ νὰ πολεμήσῃ παρὰ τὸ πλεονὸν τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Καρόλου Ε'. Οἱ ἄπειρος ὅμως πληγῆς ποὺ εἶχε λάβει σὲ τοσοῦς πολέμους τὸν εἶχαν καταβάλλει φοβερά καὶ δὲν μπορούσε πιά νὰ ἀναλάβῃ. Ἡ Βιττόρια, μὲ συνταξιωμένη τὴν καρδιά ζεκαίνεσε γιὰ νὰ βρῇ τὸν ἐτοιμοθάνατον σύζυγόν της, μὰ πρὶν φτάσει, στὸ δρόμον, ἔμαθε τὸ θάνατον τοῦ συζυγῶν της.

Σάν τρολλῆ ἡ Βιττόρια γύρισε στὴν Ρώμῃ. Ἦταν τότε συνταξιωμένη ὥστε πήγε στὸ μοναστήρι τοῦ Σάν Σιλβέστρο καὶ ζήτησε νὰ τὴν δεχθοῦν ὡς ἀδελφὴ, μὰ ὁ ἴδιος ὁ Πάπας τῆς ἀπήγορευσε νὰ γίνῃ μοναχὴ, γιὰτὶ δὲν ἤθελε νὰ χάσῃ ὁ κόσμος μιὰ τόσο ξεχωριστὴ γυναίκα. Οἱ συγγενεῖς μάλιστα τῆς Βιττόριας ἤθελαν νὰ τὴν ζαναπαντρέψουν καὶ ἄπειροὶ ἦσαν οἱ εὐγενεῖς ποὺ ζήτησαν νὰ πάρουν γυναίκα τους τὴν ὡραία καὶ νεωτὰ ἀκόμη χάρια. Ἐκείνη ὅμως ἀπέχρυσσε ὅλες τῆς προτάσεις. Εἶχε γνωρίσει μὲ τὰ μόνον ἀγάπῃ καὶ ἔνεα σ' ἡλιος εἶχε φωτίσει τὴ ζωὴ τῆς. «Ὁ ἥλιος μου δὲν γνωρίζει οὔτε ἀνατολὴ οὔτε δύση» καὶ σ' ἓνα συνέττο τῆς : «Τὸ φῶς του εἶνε πάντα τὸ ἴδιον. Φωτίζει τὴ γῆ καὶ τὸν οὐρανὸν με τὴν ἴδια ἀσβόση φλόγα». Ὁ θάνατος τοῦ Πεισάρα ἔκανε τὴν Βιττόρια ν' ἀφροσιωθῇ ὀλοκληρωτικῶς στὴν ποιησιν, ἐνὸ πρὶν σχολεῖτο μόνον ἐρασιτεχνικῶς. Ἀρχισε νὰ συνθέτῃ ποιήματα καὶ ἐπὶ χρόνια θρηνοῦσε στὰ ποιήματά τῆς τὸν χαμένο της ἥσασ.

Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως ὁ πόνο τῆς χύθηκε ὅλος μὲς στὰ ποιήματά τῆς. Ἡ πίστις ὅμως στὸν σύζυγόν της καὶ ἡ ἀνάμνησιν τὸν ἔμεναν πάντοτε. Μόνον ἡ λύπη ἀποκοιμήθηκε κουρασμένη, ὡπως ἓνα παιδί ποὺ τὸ νανουρίζουν με τραγοῦδια. Ἡ φωνὴ τῆς ἐξακολούθησε νὰ ὑψώνεται πιὸ μεγάλη τώρα καὶ πιὸ καθαρά. Ἀντὶ γιὰ ἐλεγεῖτες ἔγραψε ἔμνηους. Εἶχε τραγοῦδησῃ τὴν ἀνθρωπίνην λύπη, τώρα τραγοῦδοῦσε τὴν θεία ἀγαλλίασι. Καὶ ὡπως ὅλοι, πρὶν ποὺ ἐθρηνοῦσε, τὴν ἀκούγαν με ἀγάπῃ καὶ συμπάθειαν, τώρα ποὺ προσήρχετο τὴν ἀκούγαν με σέβας καὶ με θαυμασμό. Οἱ ἐνδοξότεροι ἄνδρες τῆς ἐποχῆς τῆς τὸ εἶχαν γιὰ τιμὴ τους νὰ τὴν ἐπισκεπτόνται καὶ νὰ ἔχουν σχέσεις μαζί τῆς. Ὅταν ὁ Κάρολος ὁ Ε' ἤρθε στὴν Ρώμῃ ἡ πρώτη ποὺ ἐπισκέφθη ἦταν ἡ Βιττόρια καὶ ἀργότερα ὅταν ἡ Βιττόρια

Μιχαὴλ Ἀγγελοσ Μπουοναρόττι

Βιττόρια Κολόννα

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΝΕΜΩΝΕΣ ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Τι κι αν χιονίζει ;... Δύστηνη ψυχή, τὸ φῶς θημύσου,
Γίνου παιδί και πίστευε στὰ παραμύθια αἰώνια,

Ἐσὺ θὰ λές στὸν οὐρανὸ ψηλά πὸς ξεφυλλίζουν
Φούλια, κρινάκια, γιασεμιά κάποια τρελλά ἀγγελουδία,

Ἔστω θὰ λές στὸν οὐρανὸ ψηλά πὸς ξεφυλλίζουν
Φούλια, κρινάκια, γιασεμιά κάποια τρελλά ἀγγελουδία,

Νά την ! ἄλλοι τὴ γύρευες, κ' ἐξείνη ἔδω εἶχε μείνει,
Νά την μαζί σου ὅπου κι' ἂν πρὸς' κοντά σου' πλάι-πλάι,

Νά την μακριά ! Και νάτηνε στὸ κῆμα πὸν ἐνὸ σβήνει
-Τρελλό ! -ἔρχάει τὴ μοῖρα του και σβεί και τραγουδιάει.

Λάμπρος Πορφύρας

ΕΝΑ ΣΠΙΤΑΚΙ

Δὲν ἔχει καμιά δόξα οὐτ' ἱστορία !
Γέρονι μικρὸ χαϊωὶ και ταπεινὸ,
Λιοπότρια, και βροχῆς, βοριάδες κροῖα !

Θὰ σέπασε κι' αὐτὸ λίγη εὐτυχία
γέλια... δυὸ τρεῖς χαρὲς... πόικρα πολλή...
ἀγάτης λόγια... θανάτου ἀγωνία.

Γ' αὐτὸ, και σάν περὸν, τὸ προσκυνῶ !
Ὅσο τοῦ ἔνας ζωισός, πλάι μὰ γαζία
κι' ἕνα χρυαρισσάκι λιγιστό.

Στὴν κόρη του μιὰ εἰκόνα : Παναγία.
Κι' αὐτὴ-λές κι' εἶταν ὅλη του ἡ ἱστορία-
Κι' αὐτὴ, μὲ τὸ καντῆλι της σβηστό.

Ν. Πετρεζᾶς

Ἐγκατεστάθῃ στὴν Φερράρα ὁ δούξ τῆς Φερράρας και ἡ γυ-
ναῖκά του, ἡ κόρη τοῦ Λονδοβίκου IV', τὴν περιέβαλαν μὲ τίς
μεγαλύτερες τιμές. Καὶ τὸν Πάπα ἀκόμη τῆς μεγάλης ἐπιτροπῆς ἡ
Βιτόρια μ' ὄλο πὸν ἡ οἰκογενεῖς τῆς βρισκόταν πάντα σ' ἐχθρότητα
μὲ τὴν Ἁγία Ἐδρα και στίς συνστάσεις τῆς ὀφείλουν τὸν τίτλο τους
οἱ ζωδινάλιοι Βέμπο και Φρεγγόζο.

Ὁ μεγαλύτερος ὁμοῦ θριαμβὸς τῆς Βιτόρίας ἦταν τὸ ἐνθου-
σιώδες αἰσθημα πὸν ἐνέπνευσε στὸν Μιχαὴλ Ἀγγελὸ Μπουοναρότι.
Ἔνας τέτοιος καλλιτέχνης μεγάλος και ὡς ἀνθρώπος και ἐξαι-
ρετικὸς ὡς γλύπτης, ὡς ζωγράφος, ὡς ἀρχιτέκτων και ὡς ποιητῆς
θεωροῦσε ὡς τιμὴ του νὰ ἔχη τὴν φίλια τῆς Βιτόρια Κολόννα.
Δέκα χρόνια διήρκεσε αὐτὴ ἡ εἰρωτικὴ φίλια και τίποτε δὲν μπόρεσε
ποτέ νὰ τὴν ψυχοῖν. Ποτέ δὲν πῆγαινε ἡ Βιτόρια στὴν Ρώμην
χωρὶς νὰ ἐπισκεφθῆ τὸν Μιχαὴλ Ἀγγελο και ἡ ἀλληλογραφία τους
ἦταν τόσο πυκνὴ, ὥστε κάποια φορὰ ἡ Βιτόρια θέλοντας ν' ἀ-
στευεῦθῃ τοῦ ἔγραψε, ὅτι ἡ συγχί τους ἀλληλογραφία ἐμπόδιζε
αὐτὴν μὲν νὰ πηγαῖν στὴν Ἐκκλησία τῆς Σάντα Κατερίνα, ὅπου
ἔφρανε τὸν ἔσπερον μαζί μὲ τίς καλόγριες, αὐτὸν δὲ νὰ φορᾶζεται
στὸν Ἅγιο Πέτρο.

Ἐκεῖνὴ τὴν ἐποχὴ βρισκόταν ἡ Βιτόρια στὸ Βιτέρμπο. Ἄλλὰ
δὲν ἔμενε ποτέ πολὺν καιρὸ στὸ αὐτὸ μέρος. Πότε ὁ πόλεμος, πότε
ἡ πανώλης τὴν ἀνάγκαιαν νὰ βρισκεται ἄλλοτε στὴ Ρώμην και ἄλ-
λοτε στὴν Νεάπολι. Τὸ 1546 ἀλλάξε γιὰ τελευταία φορὰ διαμονή.
Πῆγε ἀπ' τὸ Βιτέρμπο στὴν Ρώμην και κατέλυσε στὸ μοναστήρι τῆς
Σάντα Ἄννα. Στὰς ἀρχὰς ὁμοῦ τοῦ 1547 ἡ ὄψεια τῆς ἐκλονίσθη
σὲ τέτοιο σημεῖον, ὥστε ἡ ἀνεμιά τῆς Ἰουλία Κολό και ἡ σύζυγος
τοῦ Τζουλιάνου Τσεζαρίνι, τὴν ἔπεισαν νὰ πῆν και νὰ μείνῃ στὸ
σπίτι της, τὸ παλάτι τῶν Τσεζαρίνι. Ἐκεῖ ἐπέθανε ἡ Βιτόρια τὸν
Φεβρουάριον τοῦ 1547 σὲ ἡλικία 57 ἐτῶν. Ὅλη τῆς τὴν πεποισία
τὴν ἄφησε στὰ μοναστήρια πὸν τὴν εἶχαν φιλοξενήσει και ἡ τελευ-
ταία τῆς θέλησις ἦταν νὰ θαρτῆ σάν καλόγρια. Καὶ πράγματι στὸν
τάφο της στὸ μοναστήρι τῆς Σάντα Ἄννας δὲν βρισκεται καμμιά
ἐπιγραφή πὸν νὰ φέρῃ τὸνομά της.

Ὁ Μιχαὴλ Ἀγγελοσ τὴν εἶδε γιὰ τελευταία φορὰ στὸ φέρετρο
και τῆς φίλησε τὸ χερί, κι' ἔπειτα γύρισε πίσω στὸ ἐργαστήριό του.
Εἶταν ἡ πρώτη και τελευταία φορὰ πὸν τῆ φίλησε. Πολλές ὄρες
ἀργότερα ὁ μαθητῆς του Καντίβι μιλαιόντος γιὰ νὰ ἐργασθῆ βροῆκε
τὸν δάσκαλό του νὰ κλαίῃ. Εἶχε μετανοιώσει, τοῦ εἶπε, πὸν φίλησε
μόνον τὸ χερί τῆς Βιτόρίας και δὲν τὴν φίλησε στὸ μέτωπο και
στὸ μάγουλο. Τὸτὸ ἔλεγειον δὲ πὸν ἔγραψε γιὰ τὸν θάνατό της
ἐξυμνοῦσα γιὰ πρώτη φορὰ τὴν σωματικὴ καλλονὴ πὸν εἶχε διατη-
ρήσει ἡ Βιτόρια και σὲ προχωρημένη ἀκόμη ἡλικία. Ντυβίνα τὴν
ὠνόμαζε, και πραγματικῶς ἦταν «θεὰ» ἡ γυναῖκα πὸν βρῆμασε σὲ
μιὰ τέτοια ἐποχὴ και πὸν λάμπρυνε μὲ τὸ πνεῦμα της και μὲ τὰ
ποιήματά της τὴν Ἰταλία.

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΜΟΥΣΙΚΟΙ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΒΕΡΔΗ

Ἡ ἀγάπη του στὰ φαγητά

Θὰ παραμείνῃ ἀληθινὰ περιήρημῃ ἡ ἀγάπη τοῦ μεγάλου Ἰταλοῦ
μουσικοῦ Βέρδη, πρὸς ὅλες τίς ἡδονές τῆς τραπέζης. Ἦταν ἀπὸ
τοὺς λίγους μουσικοὺς οἱ ὁποῖοι τόσο πολὺ ἐφρόντιζαν νὰ καλοτρώνε.
Ἀπὸ τὰ τρανταπέντε του χρόνια και ὕστερα ἐπρόσεχε ὑπερβολικὰ
στὴν ἐκλογή τῶν μαγειρίων του. Ἐθεοοῦσε πραγματικὸ εἶδημα τὸ
νᾶν ἡ τὴν ὑπερφανία τοῦ ἕνα καλοῦ μαγειρα. Σ' ὅλες του τίς συν-
τροφίαις ὁμιλοῦσε διαρκῶς γιὰ τίς ἑλλείψεις πὸν ἐτύχαινε νᾶχη ὁ
μαγείρος τοῦ και οἱ φίλοι του διηγούνταν πὸς κάποτε ὅταν ἦτανε
40 ἐτῶν, στὸ διάστημα ἐνὸς μόνον χειμῶνος, κατάρφεσε ν' ἀλλάξῃ
ἐπτά... ἐν ὄλω... μαγειροὺς !...

Ἡ μισανθρώπια του

Ὁ Βέρδη, περισσότερο ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους καλλιτέχνας συνα-
δέλφους του, ὄχι μόνον δὲν ἦταν φίλος τοῦ κόσμου, ἀλλὰ, στὰ τε-
λευταία μάλιστα χρόνια τῆς ζωῆς του, εἶχε καταντήσει πραγματικὰ
μισανθρώπος. Δὲν τοῦ ἄρεσε διόλου νὰ γνωρίζῃ πιά στὴ ζωὴ του
νέα πρόσωπα.

Δὲν καταλαβαῖνον, ἔλεγε, γιατί ὁ κόσμος ἐννοεῖ νὰ θεωρῆ τίς
καινούργιες γνωριμίες και σχέσεις του, ὡς κάτι πὸν πρέπει νὰ τὸ
ἐπιζητῆ ἔγω ἀπ' ἐναντίας, αἰσθάνομαι πὸς, εὐθὺς ἀπὸ τὴν πρώτη
σύστασι πὸν θὰ μοῦ κάνον μ' ἕνα ἀγνωστο κῆριο ἢ μὲ μιάν ἀγνω-
στη κυρία, δὲν ἔχω πιά τίποτα τὸ κοινὸ μαζί τους. Καὶ μάλιστα
αἰσθάνομαι και κάτι ἄλλο ἀκόμα. Πῶς, ἐνῶ πρόκειται νὰ δώσω
στὴ νέα αὐτὴ γνωριμία κάτι πολὺτιμο ἀπὸ τὸν ἐαυτό μου, συγχρό-
νως δὲν μοῦ μένει νὰ λάρω, παρὰ ἕνα ἀπλό κοινωνικὸ κοπιπτενο,
ἢ ἕνα ὑποκριτικὸ χαριετισμὸ.

Ἡ ἀπλότης του

Ἦταν ἀδόνατο νὰ συνηθίσῃ στίς πικρότητες και στίς ἐθυμο-
τυπίαις τῆς ἐποχῆς του. Τοῦ ἄρεσε τόσο πολὺ ἡ ἀπλότης τῶν πα-
λιῶν συνηθειῶν του, ὥστε παρ' ὅλες τίς παρακλήσεις τῶν φίλων
του, οὐδέποτε δέχτηκε νὰ φορέσῃ και αὐτὸς φανὸ καπέλλο, στίς
ἐπίσημες ἐσπερίδες πὸν τὸν καλοῦσαν :

Ἄλλῃθεα, αὐτὸ πὸν μοῦ ζητᾶτε νὰ κάνω, ἔλεγε, εἶνε τόσο
νόστιμο, ὅσο και τὸ νὰ θέλετε νὰ πείσετε ἕνα φτωχὸ χωρικὸ νὰ φο-
ρέσῃ... περικεφαλαία !.. Ὅχι, ὄχι ἀγαπητοί μου, δὲν τὰ ἐννοῶ
ἔγω αὐτὰ, ἀπὸ τὰ μικρὰ μου χρόνια συνειθισα νὰ φορῶ τὸ μαλακὸ
μου αὐτὸ καπέλο ἄφησε με λοιπὸν ἡσυχο, νὰ ζῆσω πάντα, μ' αὐτὲς
τίς ἀγαπημένες μου συνήθειες.

Ἡ πίστη πρὸς τὸ ἰδανικὸ του

Ἔνα ἀπὸ τὰ ἐξοχώτερα ὁμοῦ χαρακτηριστικὰ τοῦ μεγάλου αὐ-
τοῦ Ἰταλοῦ συνθέτου ἦταν και ἡ ἄκρα μετροπάθεια και ἡ παρά-
ληλῃ ἀυταπάρηση, ἢ ὅποια τὸν διέκρινε. Ἐπίστευε τόσο στὴ μου-
σικὴ του κλίση, ὥστε δὲν ἦταν δυνατό νὰ δεχθῆ κοί νὰ συζητῆσῃ
ἄλλην ἀποστολὴν στὴ ζωὴ του.

Στὴ Βιβλιοθήκη τῆς Γενουῆς ὑπάρχονον ἀκόμα 20-30 ἐπιστολές
του, πρὸς διάφορα φιλικὰ του πρόσωπα, τίς ὁποῖες ἠθέλησε κάποτε
νὰ ἐκδώσῃ ὁ καθηγητῆς Βαρτελόττο, ζητήσας τότε ἀπὸ τὸν Βέρδη
καὶ σχετικὴν ἄδειαν. Ὅποια ὁμοῦ ἐκπλήξις, ὅταν ἡ ἀπάντησις πὸν
ἐλήφθη ἦταν κατηγορηματικῶς ἀρνητικὴ.

Ἀδύνατον, ἀπολύτως ἀδύνατον ! ἀπήνησε ἡ Βέρδη πρὸς
τὸν Ἰταλὸν καθηγητῆν. Θὰ εἶμαι πάντοτε πολὺ εὐχαριστημένη, ἀν
τὸ κοινὸν ἀνέχεται και εὐχαριστεῖται ἀπὸ τὴ μουσικὴ μου. Δὲν θὰ
δεχθῶ ὁμοῦ ποτέ νὰ τοῦ προσφέρῃ ὡς ἀνάγνωσμα τὸν ἰδιωτικὸ μου
βιβίο. Εἶμαι μουσικὸς και ἐννοῶ νὰ προσφέρῶ στὸν κόσμον μόνον τίς
ἐσωτερικῆς μου ἀνησυχίες και συγκινήσεις, ἀλλὰ συντεταγμένες πάν-
τοτε σὲ «μουσικοὺς τόνους».

Ἡ διαθήκη του

Ὅταν πέθανε στὰ 1901 και ἀνοίχτηκε σὲ λίγες ἡμέρας ἡ διαθή-
κη του, εἶδον νὰ ἀναγράφῃ μέσα σ' αὐτὴν, τὴν ἐξῆς προτοτύπον
θέλησιν : «Ἐντέλλομαι, ὅπως τὰ διῶ κβιώτια πὸν εὐρίσκονταν στὴν
ἐπιταλὴ μου «Σὰν Ἀρχαία» νὰ κοῦν, ἀπαγορευῶ δὲ ἀσθηρότατα
ζᾶθε εἰδοῦς ἔθρεια γιὰ τὴν ἔξαρκίβωσι τοῦ περιεχομένου των, παρ'
οἰσθητότε προσώπων και ἂν γίνῃ αὐτῆ».

Ἡ περιεργὴ αὐτὴ ἐντολὴ του ἐξετελέσθη, ἀφοῦ ἐκράτησε ἐπ'
ἀρετὸν χρόνον τὴν περιεργαία και τὰ σχόλια τοῦ Ἰταλικοῦ κοινοῦ.

Λιασευή : Τάκη Λιακέα